

Visszhang

„A háttér porfátylában”

Bolond világ van! Mindenki mindenkiel kötözködik, már a madarakkal törődök is fülemülepörökben civódnak... „Kendnek füttyül ám...” A Bakacsi Gábor cikke által fölvetett kérdésre próbálok válaszolni, hiszen név szerint hivatkozott rám is. A konkrét eset egyszerű: hogyan, miként lehet megakadályozni a gulipánfiókák évek óta megismétlődő pusztulását.

Szerinte — elsősorban — kötelező bírságok kifizetésével, szerintem az érdekeltek (Kiskunsági Nemzeti Park természetvédő hatósága és a halgazdaság) közötti konstruktív tárgyalások révén. De a döntés születéséig óvjuk meg a tojásokat, fiókákat a pusztulástól, akár kitelepítéssel is. Pardon, szegény fejemnek, ki merem mondani: a madarak sorsa, élete az első, s nem a pénz-bírság. Ezután olvastam a „Száll a por a Fehér-tő fellett...” című cikket a DM szeptember 14-i számában, s a 19-es proletárdiktatúra vörösen kiabáló „Fegyverbefegyverbe” plakátja jutott eszembe.

S csörgött aznap a telefonom, mint szarka a jegenyesoron... Madárbarát szegedi polgárok kérdeztek, tanácsoltak s vitáztak. A 37-esek (Madártani Egyesület) vezetősége által írt „állásfoglalásról és dekrétumról” egyesek, mint például Gyovai Ferenc és Bogdán István — elmondásuk szerint — csak az újságból értesültek, pedig ők vezetőségi tagok. Volt gimnazista és főiskolás tanítványaim — köztük számos madártani egyesületi tag — kérdezték, mi ez a csöörtetés? „Ne legyen tanár úr olyan szelíd, mint szokott, mondjon oda keményen” — kért egyikőjük. De neki sem mondhattam mást: nem piszkálódhatnak annyit, bármit, hogy rávegyenek, én is álljak be a sorba és személyeskedjek szakmai dolgok helyett. Régi ismerősök kérdezték: „Ugye, emberi irigység és szakmai féltékenység áll a háttér porfátylában?” Ők tudják, én csak sejtem, s ez nem idevaló.

Mások szerint nem véletlen, hogy a helyhatósági választások idején vetették be ezt a „madárügyet”. Tény, hogy ahol jelöltként indulok a választáson, 12-es számú körzetem béketelepi csücske belesimul a fehér-tői területbe. S mondják, egy választási kampányba ilyen eszközök is előfordulhatnak. Annyi politikát én is tudok, hogy bolond világok zajlásában nálam különbséget lezárja.

ni, fejbe vágni... és annyi filozófiám is van, hogy válat vonjak rá. S csak arra az egyre volnék majd kíváncsi, hogy a kirótt millió forintos bírságolások hogyan oldották meg a kérdést! Mert ebben nekem nincs, s nem is volt döntési feladat. Ugyanúgy nem feladat a 37-esek KNP-t és a természetvédelmi hatóságot elmarasztaló véleményét kommentálnom. Ez sem egy napilap hasábjaira való.

A Fehér-tő hatalmas és örökkön-örökké új arcát mutatja. Elfér útjain, vízein mindenki, minden szegedi madárszerető polgár. S ez a legfontosabb dolog! A társadalom, a lakóhelyi emberi közösségek fagyos időszakai egy vezetői tag ír helyetted... Ősi dolog, emberi, az Ótestamentum tanítja, mi a jó, s mi a rossz. Választhattunk! A jó az együttműködés, az építés, a kapcsolatok ápolása és a mások iránti türelem. Vegyük észre, hogy tanító életünk nem saját tulajdonunk. Távol a körülkerített ringektől, hol semmi-ségekért folynak izzadságszagú tusakodások — az ember megértheti másfajta, kis dolgok jelentőségét is. Mindenki tegye, amit ő tud, amit csak ő tud, amit csak egyénenként tud megtenni.

Szeressék a tavi madárvilágot úgy, ahogy sok-sok szegedi ember szereti. Az evangéliumok leginkább hangsúlyos igéje a „szeresd”. Egy életpillanatban nem a megnyert háború a fő eredmény, hanem az emberi kapcsolatok egymásért és a természetért való sokasága, a hagyományok megőrzése... „Boldogok a szelídek, mert ők öröklék a Földet”.

Kitekintve az ablakon túl, a tó fölött, felhők alatt viláslás fecskék cikáznak. Agáton a halór és a természetvédelmi felügyelő ballagva beszélgetnek. A szoba falán Kass János (nem ornitológus) rajzán szelídítem szemem. Benne látom a sok-sok szépséget, amit a tó madarai élnek, a pelyhes sorok megővítésének titkait, a béke teljes boldogságát... s ezt nem veheti el senki, mert ez mindenkié (is) lehet... emberé... madaré... Lélektől lélekig.

Csizmazia György

*

A szerkesztőség e cikk közlésével a „Fehér-tő-vitát” lezárja.

A várospolitikai elgondolásoknak alapvetően figyelembe kell venniük a város földrajzi, gazdaságföldrajzi helyzetét, a történelmileg kialakult kulturális-szellemi adottságait, örökségét.

A most megalakuló helyhatósági intézménynek egyetlen, de döntő fontosságú feladata lesz, nevezetesen a város polgárainak kiszolgálása, a jó szolgáltatásra jellemző összes ismérvekkel. Ennek a funkciójának csak akkor lesz képes eleget tenni és a polgárságot aktív közreműködésre készíteni, ha a várost és polgárait

**nem uralni,
hanem szolgálni**

akarja és tudja.

Első és legfontosabb feladat az „örököst” gazdasági helyzetet az „utolsó szögig” feltárni. Tisztázni kell a város alapvető működéséhez szükséges költségeket. Meg kell vizsgálni a kiadásokat és a lehetséges bevételeket. Meg kell szabadulni minden felesleges kiadástól. Ez utóbbinak igen lényeges eleme a lakóházak fenntartásának költsége. Azonnal meg kell vizsgálni, hogy az előző rendszer által a polgároktól államosítás címén elvett ingatlanokat, hány tulajdonos, vagy örökös igényli vissza. Akinek még megvan az ingatlana, annak azonnal vissza kell adni, akinek pedig valamilyen ok folytán megsemmisült, a meglevő, folyó állami tulajdon képező ingatlanokból kell értéktaranyos részt kártérítésül felajánlani. Azok a tulajdonosok, vagy örökösek, akik nem kívánják az ingatlanukat visszaválasszani, azok írásbeli nyilatkozatban mondanak le a város javára. A fent leírtak természetesen meghatározott időpontig felfelérendők, és ezt követően meghatározott időpontig végrehajtandók! Ez a lépés

kettős haszonnal

járna. Először: az ingatlanok fenntartásának költségei nem terhelnék tovább a város költségvetését, másrészt a tulajdonos, amennyiben hasznosítja, bérbe adja, a bevétele után adózná. Világosan látható, hogy a kiadást megszüntetve, bevételi forráshoz juthat a város. Másodszor: a változó eljárással egyszer és mindenkorra pontot lehetne tenni az elmúlt rendszer által kifosztott polgárok sérelmeinek rendezésére. Mindaddig, amíg a volt kis- és középtulajdonosok, a város iparos és kereskedő polgársága tisztességes, politikai-gazdasági rehabilitációban nem részesül, nem lehet rendszerváltásról beszélni, és nem lehet a polgárságtól lemondást, odaadó városépítést elvárni.

Visszatérve a gazdasági bázis vizsgálathoz, föl kell mérni, hogy szükség van-e a városnak jobbra csak veszteséget produkáló, úgynevezett tanácsai vállalatokra. Még a legalapvetőbb kommunális szolgáltatásokat is kizárólag társasági formában volna szabad üzemeltetni, hogy a veszteségre való hajlamot minél kisebbre zsúgorítsuk. A helyhatóság a saját valódi tulajdonának értékesítéséből befolyó pénzeket fektesse be, és a befektetések hozadékait fordítsa a költségvetési kiadások meghatározott részének fedezésére. Bármekkora gaz-

dasági potenciált is sikerül a jövőben kiépítenünk, a beruházások tervezésénél alapvető szempont kell hogy legyen

a gazdaságos és környezet-kímélő működtetés

képessége. Az önálló önkormányzati adópolitikának segítenie kell a hiányszakmákban az iparosok és kereskedők üzletalapítását. Gyakorolni kell „a sok kis adó többet ér, mint a kevés nagy adó” elvét. Ösztönözzön az adórendszer arra, hogy a keletkezett hasznót ne felélje, hanem újból befektesse a vállalkozás bővítésébe az iparos.

A város alapvető adottságaiból következő, kézenfekvő iparágak meghonosítását, fejlesztését minden lehetséges eszközzel támogatni kell.

Földrajzi helyzeténél fogva a város igen jelentős nemzetközi tranzitforgalmat bonyolít, mely kereskedelmi szempontból is hatalmas potenciált jelent. A gazdasági élet föllendítése céljából fontos beruházásnak kell itélni egy nemzetközi mércével is jelentős méretű és minőségű

kiállítási és vásárváros

felépítését, melyhez folyamatosan bővíthető bevásárló- és szolgáltatócentrumot is csatlakoztatni lehet. Konkret javaslatlalt is szolgálhatok, nevezetesen az alsóvárosi temetővel szemben elhelyezkedő hatalmas terület fekvésénél és megközelíthetőségénél fogva, optimális helynek kínálkozik a tervezett postatorony, mint jellegzetes agglomerációs mag és a köré telepített kiállítás és vásár felépítésére. A torony jelzője és jellemzője, továbbá, mint minden városnak, Szegednek is fontos tájékozási pontja lehet. A külső körút megépülésével a bevezető útvonalak bármelyikéről elérhető lenne a Belváros érintése, tehát terhelése nélkül. A postatorony ráadásaként itt senkit, a városképet sem zavarná.

A város gazdasági életének fellendülése teremthet csak meg az alapot az

önálló szellemi élet

fellendüléséhez, majd ez a szellemi fellendülés képes továbbgerjeszteni a gazdasági fejlődést.

Az egyetemnek és főiskolának szabad és szuverén szellemi alkotóműhelyként való működését egyértelműen szavatolnia kell a városnak, egyúttal a meglevő szellemi kapacitást a város életének szervezésénél domináns szakértői bázisként igénybe kell venni (például környezetvédelem, ökológia, egészségvédelem, esztétika stb.).

A városban olyan kulturális életet kell kialakítani, mely elsősorban a város polgárait szolgálja, és ennek a kissé önszónak tűnő funkcióknak kell olyan színvonalra emelkednie, mely spontán felkelti a külföldi érdeklődést. Sürgősen le kell mondani az olyan gigantomániás fesztiválokról, mint a „szabadtéri játékok” jelenlegi formája.

A város egészségügyi és szociálpoli-

tikai-népjóléti funkcióját elsősorban a bevezetés előtt álló,

új biztosítási rendszer

határozza meg. Az ellátási formák (betegellátás és szociális ellátás) is e szerint fognak alakulni. Az azonban kétségtelen, hogy a város előjáróságának elsősorban szociálpolitikai teendői lesznek. Ezekhez az országos nagy leosztásnál (a „nagy kalapból”) egyelőre nem lehet sejteni, mennyi fog jutni. Egy azonban biztos: a város önálló gazdasági életének sikeré, vagy sikertelenségé fogja meghatározni döntően, hogy mit tudunk nyújtani öregeinknek, szociális gondozottainknak, a pályakezdőknek, fiatal házasoknak, egyedülállóknak, eseteknek, boldogtalanoknak, és majdan saját magunknak, ha megöregszünk.

Közlekedési, városépítési és környezetvédelmi teendői bőven lesznek az új önkormányzatnak. A város lakóinak egészségi állapotát, közérzetét alapvetően rontja az a tarthatatlan közlekedési helyzet — nyugodtan nevezhető káosznak —, amely a város belső régióiban uralkodik.

A helyzet megoldására célszerűnek látszik a Nyugaton már jól bevált,

főútvonal-közeliparkolócentrumok

kialakítása. Szegeden ez is könnyedén megoldható lenne (például a Marx téri vásárváros amúgy is kihasználatlan területének teljes autóparkolóvá alakítása, a Makkosházi-Rókusi körút, Csongrádi sugárút kereszteződése környéke stb.). Lényeges lenne a város peremterületein kialakítandó autóbuss-decentrumok létrehozása. Ezekből a centrum felé csak elektromos, esetleg vegyes meghajtású tömegközlekedési járművek járnának. A gazdasági helyzet fokozatos javulásával lényegesen mérsékelhetők lennének a viteldíjak a költségvetés terhére, így a saját gépkocsik használata minimálisra volna csökkenthető. Addig is, amíg ez az elképzelés megvalósulhat, néhány sürgős intézkedés, mely anyagiakat alig igényel, sürgősen megteendő. Elsősorban a Széchenyi, Klauzál és Dugonics tér megszabadítása a parkoló autóktól. Tekintve, hogy a kiképzendő parkolócentrumokból akár gyalog, akár tömegközlekedéssel percek alatt elérhető a Belváros bármelyik pontja.

Általánosságban is, és Szegedre vonatkoztatva is, a város működtetésének millió és egy feltétele van, azonban egy alapvető közös vonás, mely bárhol fellelhető szükségesség: ez a gazdasági alap. Ezt a gyakorlati tapasztalat bizonyítja, és ezt csak mint tulajdonos tudja a polgárság megteremteni. Ezért tehát adjuk vissza a várost a polgárainak, a jogos tulajdonosnak, hogy művelje, fejlessze a saját és utódai javára. Ebben a törekvésben kell a polgárságot a város most megválasztandó helyhatósági képviselőinek, előjáróinak segítenie.

Dr. Szűcs László

független képviselőjelölt, 11. számú választókerület, a Magyarországi Zöld Párt és a Nemzeti Kisgazda és Polgári Párt támogatásával

Domaszékért

Magad Uram, ha...

Domaszék fejlődéséért néven jegyzett be alapítványt napokban a Csongrád Megyei Bíróság. Hogy mi célból jött létre ez az alapítvány, erről négytagú kuratóriumának (Jäger István, Kálmán Sándor, Frank András, Engi József), egyik tagját, Kálmán Sándort kérdeztem.

— Ez a falu már nem csupán földművelésből él, mint régen — kezdte a fiatal iparos. — A legkülönbözőbb foglalkozású emberek élnek itt, s érthető, ha így az igények, a vágyak is másak, összetettebbek, mint régen. Az itt élőknek azonban szinte semmi lehetőségük nincsen elképzeléseik megvalósítására. Legalábbis, eddig nem volt. Jellemzőnek érzem, hogy a gáz is csak most jut el hozzánk, holott azt már tíz éve be kellett volna vezetni.

— Mi az, amire pénzt szeretnének áldozni az alapítvány létrehozói?

— Szociális, kulturális, egészségügyi céljaink egyaránt vannak. Az első azonban, amit szeretnénk megvalósítani, a kábeltévé-hálózat.

— Milyen előnyeit látnak ennek?

— Látjuk a szegedi példát. Vonzó dolog nézni a műholdas adásokat, s ennek a nyelvtanítás szempontjából is komoly jelentősége van. De legalább ilyen fontos, hogy a helyi információáramlásban töltethetne be fontos szerepet, ennek ugyanis nagy hiányát érezzük.

— A legnagyobb kérdés mindig: a pénz. Honnan lesz?

— A kábeltévére mostanában lehet befizetni, családonként nyolcezer forintot, két részletben. Körülbelül háromszáz családnak kellene beszállni ahhoz, hogy állni tudjuk a költségeket. A továbbiak? Bizunk abban,

hogy az adózás szabályai, feltételei olyanok lesznek, hogy érdemes lesz pénzt áldozni a domaszéki magán-

gazdáknak, iparosoknak is az alapítványra. De volt már nem egy olyan külföldi, vagy külföldön élő domaszéki, aki áldozott volna a falu fejlődésére, de nem volt hova fizetni. Vagy olyan, örökös nélküli öregek is voltak, már, akik a közörsre hagyták volna a vagyonukat, de nem volt meg ennek a lehetőségé.

— Milyen konkrétabb célokat támogatnának az alapítvány pénzéből — ha lesz?

— Például szegényebb családok iskolakezdését, vagy rászoruló öregeket, egyezőval jótékonysági ténykedésre is gondolunk.

— Kapcsolódik-e valahogyan az alapítvány a tanácshoz?

— Nem, teljesen magán-

náccsal, mert úgy éreztük, éppen nekik kellett volna azt megtenni, amit mi hoztunk létre.

A tanács jelenlegi elnöke, Dobó Szilveszter ezzel együtt üdvözlö a kezdeményezést, bár — mivel a kábeltévé-fejlesztését a tanács számára tervezik —, hasznosnak tartotta volna, ha erről konzultálnak vele. Am a kuratórium tagjai a jelenlegi vezetéssel már nem kívántak tárgyalni ez ügyben.

A tagok egyébként elnöknek a falu plébánosát, Laczkó Ferencet kérték föl, aki főként az alapítvány szociális célkitűzéseit, karitatív tevékenységét tartotta fontosnak. Kálmán Sándor azt is elmondta: azért is kérték föl e tisztségre a plébánost, mert személyét garanciának tartják arra: a befizetéseket a főállánlok által meghatározott célra használják.

Balogh Tamás